

ZAŁĄCZNIK II. Określamy wartość d .

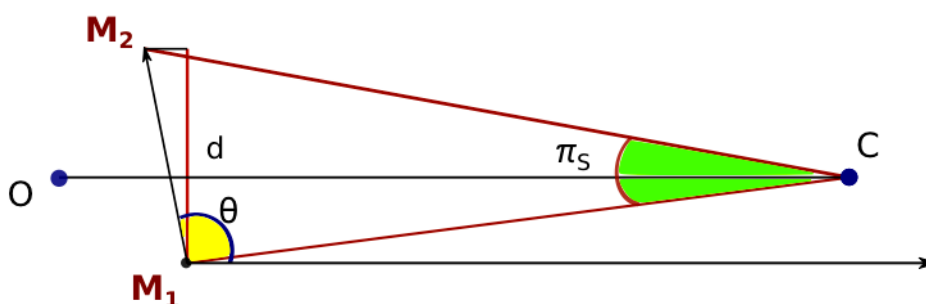
Jeżeli wyrazimy projekcję d odległości między M_1 i M_2 na płaszczyźnie prostopadłej do kierunku Ziemia-Słońce, w wartościach równikowego promienia Ziemi, a odległość między Ziemią a Słońcem w wartościach średniej odległości, to otrzymamy:

$$\pi_S = [(d/R) / (r_T/R_T)] (R/R_T) \approx [(d/R) / (r_T/R_T)] \pi_0.$$

Stosunek r_T/R_T może zostać obliczony na podstawie pierwszego prawa Keplera:

$$r_T/R_T = 1 - e_T \cos E_T(t)$$

a zatem musimy obliczyć tylko d/R (patrz Rys. 8).

Rys. 15: Rzut odległości między M_1 i M_2 na płaszczyźnie prostopadłej do kierunku Ziemia-Słońce.

Obliczając iloczyn wektorowy dla wektorów M_1M_2 i OC , otrzymujemy wartość sinusa θ , ponieważ:

$$M_1M_2 \times OC = |M_1M_2| r_T \sin \theta.$$

Z Rys. 15 wynika, że:

$$d = |M_1M_2| \cos(90 - \theta) = |M_1M_2| \sin \theta$$

a zatem,

$$d = M_1M_2 \times OC / r_T.$$

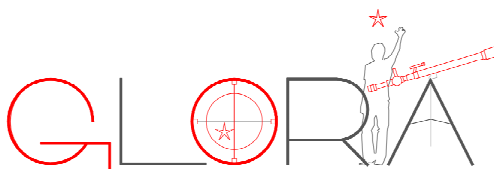
Teraz musimy obliczyć $M_1M_2 \times OC$.

Wektor OC może być określony na podstawie współrzędnych równikowych Słońca (α, δ) w czasie obserwacji t jako:

$$x = r_T \cos \delta \cos \alpha$$

$$y = r_T \cos \delta \sin \alpha$$

$$z = r_T \sin \delta.$$

Pozycja każdego z obserwatorów może być wyrażona jako (patrz Rys. 16):

$$x = R \cos \varphi \cos (\lambda + T_G)$$

$$y = R \cos \varphi \sin (\lambda + T_G)$$

$$z = R \sin \varphi,$$

gdzie φ i λ to współrzędne geograficzne (szerokość i długość) pozycji obserwatora a $T_G = TG(0) + 1.00273791 t$. Czas obserwacji t musi być wyrażony jako czas uniwersalny (Universal Time - UT).

Współrzędne wektora M_1M_2 mogą być łatwo ustalone jako:

$$X = x_1 - x_2$$

$$Y = y_1 - y_2$$

$$Z = z_1 - z_2$$

$$\overline{M_1M_2} = X\vec{i} + Y\vec{j} + Z\vec{k}$$

$$|\overline{M_1M_2}| = \sqrt{X^2 + Y^2 + Z^2}$$

a współrzędne dla wektora jednostkowego $\vec{c}$, który łączy środek Ziemi ze środkiem Słońca jako:

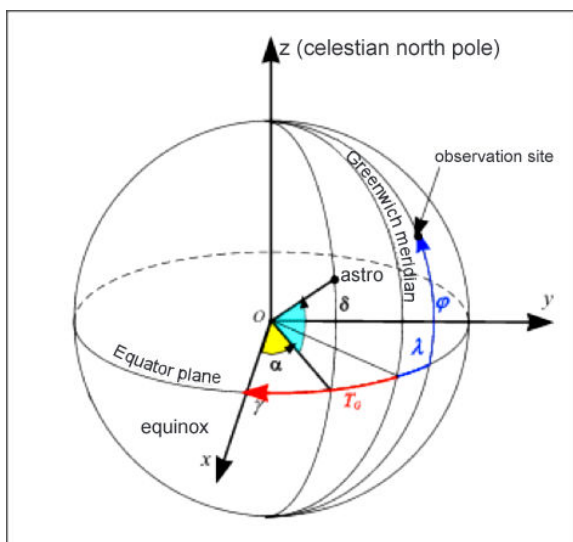
$$x = \cos \delta_s \cos \alpha_s$$

$$y = \cos \delta_s \sin \alpha_s$$

$$z = \sin \delta_s$$

A więc wracając do obliczenia d , może być ono wyrażone jako:

$$d = |\overline{M_1M_2}| \sin \theta = |\overline{M_1M_2} \times \vec{c}| = \sqrt{(Yz - Zy)^2 + (Zx - Xz)^2 + (Xy - Yx)^2}$$

Rys. 16: Pozycje gwiazdy (np. Słońca) i obserwatora na ziemi wyrażone we współrzędnych równikowych. Rys.: P. Rocher (IMCCE).